

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leta - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.
Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.
NO. 262. — ŠTEV. 262.

NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 8, 1922. — SREDA, 8. NOVEMBRA, 1922.

TELEFON: CORTLANDT 2876.
VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

ŠESTDESET MRTVIH V SPANGLER, PA.

Dva tisoč ljudi je čakalo v namen pričakovanju pri vhodu v usodepolni rov. — Armada reševalcev prodira v hodniku rova, polne plina. — Dva in trideset rešenih. — Pretresljivi prizori pred rovom. — Člani Rdečega Križa na delu. — Reševalci opremljeni z najbolj modernimi aparati.

Spanbler, Pa., 7. novembra. — Cela armada reševalcev je danes še vedno na delu pri vhodu v Reilly rov, kjer prodira v hodniku rova, polne plina, ki so bili deloma uničeni in posuti vsled eksplozije plina, vsled katere je bilo zakopanih skoro sto premogarjev.

Sestdeset premogarjev je najbrž podleglo plinu. Dva in trideset so jih rešili in šest jih je prišlo ven brez pomoči. Dosedaj so našli osem in trideset trupelj.

Pod prostim nebom, ki je temno kot noč ter v lahkom dežju, ki le še veča njih bedo, stoji pri vhodu v rov dva tisoč možkih, žensk in otrok, kjer čakajo na sporočila, ki jim bodo javljala, če so njih očetje, možje, bratje ali srodniki še živi ali ne.

Dosedaj ni bilo še mogoče ugotoviti neposredni vzrok eksplozije, a neki duhovnik, ki je bil prvi na pozorišču tragedije, da podeli zadnje zakramente cerkev, je rekel, da je šel po njegovem mnenju eden izmed premogarjev v rov z odprto lučjo. Večina mrtvih in poškodovanih obstaja iz ameriških državljanov, večinoma irskega pokolenja.

Nobenega napora niso vprizorili dosedaj, da spravijo iz rova katergekoli izmed znanih mrtvih. Reševalni oddelki prodirajo skozi plin, da zasede en ducat ljudi, katere še vedno pogrešajo. Drugi člani reševalnih oddelkov po popravljujo opore posutega rova ter odnašajo vstran razvaline.

Od časa do časa je prišlo k odprtini v rov sporočilo, da so našli nadaljnja tripla ponesrečenih premogarjev. Vsaki pot, kadar se je razširila takšna informacija od ust do ust, so potisnili obupani srodniki ponesrečenih nekoliko bliže k rovu. Potisnili pa so jih nazaj uradniki, ki so izjavili, da bodo spravili tripla ponesrečenih še pozneje iz rova.

Ženske pa kljub temu niso hotele oditi s pozorišča nesreče ter čakale molče na nadaljnja sporočila. Pregnati jih ni mogel niti dež, ki je padal celo noč. Vse so hotele le svoje mrtve in ker jih niso mogle dobiti, se tudi niso hotele odstraniti.

Med jokajčimi gručami ljudi so se pomikali člani in članice Rdečega križa, ki so delile med ljudi živila in kavo. Ženske, ki so postale histerične, so vzelici v oskrbo zdravniki in bolniške strežnice.

Reševalci so poslali sporočilo, v katerem se je glasilo:

— Prodrali bomo naprej v rov v upanju, da najdemo take, ki so mogoče še živi. One, katerim ni več mogoče pomagati, bomo pustili, kjer smo jih našli ter jih prinesli z rovom pozneje.

To sporočilo je nekoliko razveselilo čakajočo množico, kajti vsakdo jeupal, da je mogoče še vedno živ oni, za kogega usodo se je zanimal.

Ljudska množica pa ni bila zavoljena z enostavnimi sporočili. Kadar je prišel kak reševalni oddelki na površje, da se umakne novemu oddelku reševalcev, se je zgrnila ljudska množica krog teh mož ter zahtevala od njih novice glede zajetih premogarjev. Stražniki so morali zopet in zopet reči te ljudi iz rok oblegovalcev ter jih odvesti na varno z avtomobili.

Ob devetih so spravili iz rova dvajset živih premogarjev. To je bil signal za nov izbruh med čakajočo ljudsko množico. Sempatam je slišal lahko človek radiosten krik iz ust ženske, ki je spoznal svojega moža ter očeta otrok, o katerem je domnevala, da je ponesrečil.

Rešenji možje niso hoteli razpravljati o nesreči. Odvedli so jih v kompanijski urad, kjer so zapisali njih imena, nakar so njenih.

PARIŽANI NOČEJO VEČ JESTI DOMA

V nobenem mestu na svetu se toliko ne zaje kot ravno v Parizu. — Restavracje delajo velikanske dobice.

Pariz, Francija, 6. novembra. Nobeno mesto sveta ne izda toliko denarja za svoj želodec kot Pariz. Slavno že stoletja kot središče sladkosnedežev ali gurmantov, je doživel francoško glavno mesto sedaj novo epiku-rejsko gibanje, ki se kaže predvsem v velikanskem razširjenju navade obedovati in večerjati izven hiše.

Restavracie in hotelske obedinice boljše vrste ne morejo biti kos zahtevam, ne le turistov, temveč tudi domačinov, posebno onih, ki imajo draga stanovanja. Ta družine prepuste rajše hotelskemu kuhanju risiko gledje živil kot da bi živele še naprej svoje prejšnje družinsko življenje.

Poročevalec newyorskega Herald-a je preiskal pretekli teden položaj ter našel na temelju očitkih statistik, katere mu je dal na razpolago predsednik sindikata lastnikov restavraciev, da izda sedaj občinstvo približno petsto milijonov frankov na leto v približno sto restavracijah ter hotelskih napravah boljše vrste. Med temi so Prunier, Maxim, Cafe de la Paix ter Cafe de Paris. Letni dohodek vsake teh restavraciev znaša pet do osem milijonov frankov na leto. Te številke pa ne vključujejo milijonov, katere izdajo Parizani predaleč, ko se je zavrsila eksplozija, malo potem ko je prišel štift na delo.

Rešilna kara United States Bureau of Mine je bila takoj odpolana semkaj iz Pittsburgha in takoj se je pričelo delo prodiranja skozi plin, da zasede en ducat ljudi, katere še vedno pogrešajo. Drugi člani reševalnih oddelkov po popravljujo opore posutega rova ter odnašajo vstran razvaline.

Tem reševalcem so pomagali trije nadaljni oddelki in dvesto premogarjev, ki so pridrli v zastrupljeni rov. Tri ure pozneje zadehi na prvo skupino mrtvih. Pet trupelj so našli v nekem stranskem hodniku.

PANIKA V KINEMATOGRAFU

Obiskovalci kinematografa na 161. cesti v New Yorku so postali v nedeljo zvečer panični, ko je bila neka ženska, po imenu Rosenblatt ponesreči obstreljena.

Prišla je v spremstvo svojega moža in desetletne hčerke v gledališče. Ko so hoteli zaseti svoje sedeže, je počil strel in ženska je padla na tla. Ljudje v bližini so priceli krijeti. Upravitelj gledališča je takoj pohitel k igralki ter ji ukazal: zaigrajte nekaj več.

Ostali navzoči so hoteli planiti skozi vrata, a to jim je preprečil policist, ki je prišel slučajno v kinematograf. Poklical je ambulanc, ki je odvedla ranjeno ženo. Zdravniki v bolnici so izvili, da je poškodovana v spodnjem delu telesa. Njen mož je izjavil, da ni prinesel seboj revolucion. Kdo je streljal nanjo, ni znano.

VOLITVE.

Pri volitvah, ki so se vrstile včeraj, so dobili demokratje skoraj po celi deželi veliko večino. Kljub temu, da natančni izidi volitev še niso znani, je domnevati, da bodo obdržali republikane v prihodnjem kongresu le malenkostno večino.

LOKOMOTIVA JE ZAVOZILA V GRUČO DELAVCEV.

Kearney, N. J., 6. novembra. — Lokomotiva Central Rail Road je zavozila v gručo delavev za posljeni v ladjevdelnicu. En mož je bil ubit in osem jih je bilo ravnalna svojega moža ter očeta otrok, o katerem je domnevala, da je ponesrečil.

Rešenji možje niso hoteli razpravljati o nesreči. Odvedli so jih v kompanijski urad, kjer so zapisali njih imena, nakar so njenih.

NOVI ANGLEŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK.

Bonar Law, novi angleški ministrski predsednik, naslednik Lloyd George-a.

NEMŠKE NAPRAVE SO ZAPRE VRATA

Številne industrijske naprave v Nemčiji so morale prekiniti obratovanje, ker je angleški premog predrag.

Berlin, Nemčija, 7. novembra. Takojšnji Vorwärts izjavlja, da včerajšnje volitve v državnem zboru pokazala, da so socijalisti še vedno v premoči in da se niso udejstvila prorokovanja onih, ki so rekel, da bo izvoljenih več zastopnikov strank na desnicu. To pa ne vključujejo milijonov, katere izdajo Parizani predaleč, ko se je zavrsila eksplozija, malo potem ko je prišel štift na delo.

V nekaterih krogih smatrajo to izpremembu v družinskem življenju francoskega glavnega mesta za skoro prav tako resno kot je vedno padajoče število rojstev, kajti navada, da se obejuje in večerja zunaj, obsegajo vse srednje kroge, seveda izvzemši delavski razred. Lastniki restavraciev seveda ne protestirajo proti temu velikanskemu povisjanju števila svojih gostov, a socijalni delaveci izjavljajo, da bo treba na vsak način najti kajko odpomoč, kajti drugače bo izgubil narod svoje tradicionalne ljubezen do doma in domačega ognjišča kot je obstajala predno so poskočile cene živil tako, da ne more posamezna družina temovati z restavracijami, ki kupujejo svoje potrebsčine na debelo.

— Da, to je dejstvo. Občinstvo lahko večerja cenejše v restavracijah in sicer radi dolge vrste posredovalcev in prekupev, skozi katerih roke morajo iti živila, predno pridejo v kuhinje, ali one družine, — je rekel neki izvedenec poročevalcu newyorskemu Heraldu. — Posledica tega je bila, da so otvorili v tem zadnjih dveh let veliko število novih restavracij in tudi stare restavracie, ki so preje komaj izhajale, so se izpremenili v najboljše zavode ter vrste.

V centralnem okraju zahtevalo sedaj upravitelji restavraciev in kavaren, da se naroči prostor pri mizi najranj en dan vnaprej. Ce-pride dotična družba le petnajst minut prepozna v restavracio, je mogoče, da najde pri svoji mizi že drugo družbo, ki je zasedla njih mesta.

Neka restavracija v bližini Palais Royal je dokazala finančnemu ministru, da je moral obratovati z izgubo tekom junija, julija in avgusta, kljub velikemu številu ameriških turistov, ki so se mudili ob onem času v francoskem glavnem mestu.

Najhujše občaena restavracija na bullevardih je Cafe de la Paix, ki je plačevala pred vojno le 43.000 frankov na leto. Danes pa mora plačevati vladni lastniki za lastnike tako velik kot bi človek domneval. To pa leto skoro en milijon frankov.

Vsprije takega povečanega obiska ni niti ene restavracie v razredu lukturijoznih, ki bi ne napravila do dva milijona frankov letnega prometa, čeprav ni dobiček za lastnike tako velik kot bi človek domneval. To pa leto skoro en milijon frankov.

WALDERSEE SE JE BAL NAJHUJŠEGA

Graf Waldersee se je bal najhujšega za Nemčijo pod kajzerjem. — Njegovi sposimi vsebujejo značilne izjave.

Berlin, Nemčija, 7. novembra. Približno ob istem času, ko je sedel prednji nemški kajzer za poslovo mizo, se je objavilo obeljemanje spominov grofa von Waldersee.

Graf Waldersee je bil eden najintimnejših prijateljev Viljema, ki je bil slednji še prestolonaslednik ter načelnik generalnega štaba v prvih letih Viljemuva vladanja. V njegovih spominih pa kritizira mladega monarha še ostreje kot je storil to Bismarck v tretjem zvezku svojih spominov.

Monarh, — je pisal graf Waldersee ob času, ko je bil še načelnik generalnega štaba, — pozna do gotove meje kretanja na paradnem polju, a ne ve ničesar o vodstvu čet v manevrih. Hotel je biti vedno na zmagajoči strani ter je bil razdeljen, če je izpadla odločitev proti njemu.

Nekoč je opozoril graf Waldersee mladega vladarja na njeve napake in kajzer se je tako razjezik, da ga je hotel nato spodliti z mesta, prav kot je storil to že preje s kancelarjem Bismarckom.

Kajzer ni bil pravi mož, da povede domovino v številnih pretečih ji nevarnosti. — je pisal graf v svojih spominih. Nato pa je narusal naslednjo sliko kajzera:

— Kajzer je zelo nečimuren. On misli, da je nekaj prav posebenega ter kaže le malo spoštovanja do starejših uradnikov in jih izkušen. On kritizira s tako prese netljivo lahkomiselnostjo in smrtonosno gotovostjo, da vzbudi nehotne strah, da se je treba batiti najhujšega. Nadalje se tudi strašno rad igra vojaka, kar je razvidno iz neprestnih izprememb v uniformah, brezkoristnih alarmov, bedaste uporabe kavalerije ter velikih parod.

Nekoč je izdal kajzer svoje resnice namene, ko je pripovedoval grofu Waldersee, da se mora načelnik generalnega štaba pokoriti njegovim poveljem. Ko je sporocil grof to grofu Moltkeju, da je menil slednji, da ne more razumeti tega stališča kajzera.

Svoje spomine zaključuje z naslednjimi besedami:

— On hoče biti svoj lastni načelnik generalnega štaba. Bog obvaruj Vaterland!

PROCES PROTI IZGREDNIKOM V HERRIN

Obravnava se bo razvila v neke vrste boj med kapitalom in delom. — Zagovorniki open-shop-a so se hitro poslužili te tragične zadeve kot gorjače proti unijonizmu. — Sklad za kazensko zasledovanje premogarjev.

Poroča McAlister Coleman.

Marion, Ill., 7. novembra. — Kar se je zgodilo izven Herrina zjutraj dne 22. junija tega leta, je staro povest, ki pa bo prišla zopet na površje v sodišču pri obavnava, vrščih se proti možem, katere dolže oblasti, da so se vdeležili izgredov. Iza izgredov v Herrinu pa se je izpremenil značaj kazenskega postopanja, kajti mesto navadnega kriminalnega postopanja v obskurnem okrajnem sodišču pomenja ta obravnava celi narod obsegajoč boj med kapitalom in delom.

Ko so priobčili listi vest, da je oborožena ljudska polica več kot dvajset skebov pri Lester površinskem rovu, se je takoj vmešala v zadevo trgovska zbornica za Illinois, ki ima svoj glavni stan na South La Salle Street v Chicago. Imenovan je bil Komitej, kogači nalogi je bila zbirati sklad za kazensko zasledovanje premogarjev.

Generalni pravnik Brundage, ki je bil takrat sredji političnega boja z governorjem Smallom, je objavil, da mu je governor takoj zelo pristrel dolarjev, da ga nima dosti za izvedenje slučaja.

Trgovska zbornica je nato polnila pamflete po celi delži, v katerih je pozvala ljudi, naj prispevajo k skladu za kazensko zasledovanje premogarjev iz Herrina. Člani zbornice so potovali po celi državi ter govorili pred krajnjimi trgovskimi zbornicami ter v klubih. Na pismih komiteja je bil narisan zemljovid države, s črnim madežem, pokrivajoč Williamson okraj.

Generalni pravnik Brundage, ki je bil takrat sredji političnega boja z governorjem Smallom, je objavil, da je prispeval na približno petsto milijonov frankov na leto

Narodne manjšine in društvo narodov.

Tretje zasedanje Društva narodov, ki se je končalo prošli mesec, se je tudi temeljito bavilo z vprašanjem narodnih manjšin. Problem manjšin se je postavil na podlagu vzajemnih dolžnosti med državami in njih narodnimi manjšinami, katerikoli si bodi mednarodni in legalni položaj držav v tem oziru.

Francoski delegat Hanotaux, je pri razmotrivanju tega vprašanja poudarjal dolžnosti, ki jih imajo narodne manjšine napram državam, v katerih žive po določbah novih mirovnih pogodb, in dolžnosti, ki jih imajo države napram svojim manjšinam, bodisi da so se v teh pogodbah zato zavezale ali ne.

Ni prvič, da se stavi vprašanje narodnih manjšin. Društvo narodov. Dve leti že tega, kar so Nemci-pangermanisti v češkoslovaški republiki poslali spomenico v Ženevo. Bil je to manever naperjen zoper nedetakljivost mirovnih pogodb in prva manifestacija te vrste, ki je skušala zmeniti red v novi srednji Evropi na ta način, da se je opiral na mirovne pogodbe in Društvo narodov, kajti nasledstvene države so podpisale s pogodbami vred gotove točke, ki se tičejo njih narodnih manjšin. Šlo je takrat zato, da se s poslano spomenico dokaže, da nasledstvene države ne izpolnjujejo podpisanih pogodb in da se izkoristi prilika, ki so jo smatrali za tako ugodno, da se novo nastali položaj v srednji Evropi zmede in se zadeva postavi pred sodišče Društva narodov.

Pa tudi Avstriji takrat (leta 1920) niso mirovali. Tudi oni so pod masko mednarodnosti in na videz čisto samostojno poslali spomenico Društvu narodov, ki je imela isti — takrat že čisto prozo-

Slikarjevi spomini.

Kazimir Przerwa Tetmajer.

Med mojimi najzadostnejšimi spomini je Horvenova smrt. Kako je živel, tako je umrl: samoten, zaposlen in zelo nesrečen. Oba sva služila eni gospodinji; umetnosti. Resnično, sleherna druga služba kaj zadeže, ta pa je brez dobička. Slava? Ako je ne spremlja zasluge, ni nič bolj bedastega in smešnega od slave.

Horven je slikal kako dobre pejsaje in dokler je slikal, je sem tertijski stisnil kake peneze iz "umetnišarjev", ko pa ga je jetika polozila v postelj, so se skončali lepi dnevi Arangueza: začela se je beda. Da, bilo nas je več, ali komaj smo životarili. Mladi smo bili, učenci Akademije, dačet od doma, od svojev, ki so imeli pač koristnejšega posla, nego da bi se brigali za dozorevanje slikarje.

Vsa Horvenova garderoba, nje gov krasni, sivi havelok, na koga je bil posebno ponosen, igla z biserom, portebonheur neke sestrične — vse je šlo. Vem to najbolje, ker sem sam prodajal tiste stvari starinajem, ali pa jih nosil v zastavljalnico.

Nekoga čudovitega marčevega popoldneva sem zopet stopil k Horvenu. Jedva sem odprl vrata, se je živahnno dvignil s postelje in dejal:

"Več, kdo je bil pri meni?"
"Kdo?" sem vprašal in takoj opazil, da je imel silno mrzlico.

"Smrt. Bilo je okoli enajstih, ležal se maz zaprtimi očmi in mama me je spretelelo v mrazu. Pogledam — in lasje so se mi nažežili. Pomisli, tu na postelji je sedela. Čisto tako je bila, kakršno slikajo: okostnjak v dolgi hačiji. Vse je otrphilo v meni od strahu in groze. Iztegnila je roko in mi jo položila na prsi, tukajle. Vsekrizem me je presnfil mraz, prav ledem mraz... Pa je izginala..."

"Halucinacija", se mu posegel v besedo, da bi ga počinil.
"Nak, bila je smrt.... H koncu gre..."

Glava mu je omahnila na blazino. Bil je bled kakor platno. "Brez dvoma, bila je smrt", j končal.

ZENA UMORJENEGA PASTORJA.

Slika nam kaže ženo past. Halla, katerega so našli pred par tedni umorjenega zaeno z njegovo ljubico na nekem samotnem prostoru v New Jersey. Mrs. Hall je pred kratkim dovolila poročevalcem newyorskim listov, da so prišli k njej tudi vedeti, da je malo povedati. Vsem odgovorom, ki bi morda pojasnili morilno zadevo, se je skrbno izogibala. Na Mrs. Hall pada precejšen sum, da je bila tudi ona zapletena v morilno zadevo, toda oblasti je niso dosedaj niti arretirale, niti zapisale.

Adrijanopolj.

Adrijanopolj ali Jedrene, tudi Odrin in Drinopolje imenovan, je eno izmed oih mest, katerih ime se v zgodovini neprestano imenuje. Vsi narodi, ki so imeli kdaj opraviti na Balkanu, so vpletli tudi v Jedrene v svoje narodne spomine.

Adrijanopolj je važen kot ostanek, ki zapira dohod do Cariigrada. Zato se ne prestano imenuje v nobenem ko so Bizancem pretili severni barbatri ter jih leta za letom obiskovali s svojimi invazijskimi. Tu so bili marsikolikrat hudi boji med bizantinskimi vojskami in barbari, pa naj so bili Goti ali Huni, Avari ali Slovani.

Ko so pozneje Bolgari pretili, da napravijo konec bizantinskih držav, jim je bil zopet na potu Odrin. Ko so v štirinajstem stoletju Turki začeli osvajati prve balkanske postojanke, je bil Adrijanopolj med prvimi. Leta 1354. so zavzeli Osmani Galipoli, že leta 1363. vzhodno Tracijo z Adrijanopoljem in leta 1369. je sultan Murat, ki ga poznamo iz kosovske bitke, preložil svojo prestolico iz maloazijške Bruse v Jedrene. Odsej so sultani stolovali tu, dokler ni po zavzetju Cariigrada 1. 1453. bila stolica preložena tjakaj.

Prvi srbski večji spopad s Osmani se je izvršil v bližini Adrijanopolja, to je bila znamenita usoda na bitki ob Marici leta 1371., v kateri je podlegla vojska južne Srbije.

V rasko-turskih vojnah so Rusi eno čisto rhujo, čisto prevlako in čisto srajeo. Shranil sem to način za smrt. Ne bilo bi prav, da bi obležal kakor poslednji nemški. Nisem še tak siromak kakor bi kdo misli: imel bom čisto perilo. Mnogo jih je, ki se tegaj nima, kaj ne!

Čuj me torej, dragi: kadar bom umrl, mi presteljite postelj in vzmetite sveže perilo, potem pa, če se bo dalo, me prepeljite domov, tja na jug, k našemu velikemu jezeru; privežite me na deško in spustite me po vodi v čisti srajei.... Pri nas, na jugu, letojao galebi... tam me spustite po vodi...."

Prvi večji srbsko-turski spopadi so se odigrali v neposredni bližini Adrijanopolja. In prav pred jedenski utrdbam so si zadnjikrat stale nasproti srbske in turške čete z orožjem v roki. Ko so v balkanski vojni Bolgari zmagovito udarili čez Lozenograd (Kirik-kilise) in Ljule-Burgas do Čataldže, so oklenili Odrin od vseh strani.

Potom centralnih držav je preklub trdovratnim nastokom ga vrnil tudi te določbe.

Ali sme zdravnik uničiti življenje?

Iz Londona poročajo: → Predlog A. E. Cooka, delavskega člena Bath City Council, naj se dovoli zdravnikom uničiti življenje pacientov, ki trpe na neozdravljivih boleznih, je predmet članka, katerega hočemo navesti v naslednjem in katerega je spisal Rev. G. A. Studdert-Kennedy, imenovan "padre", ki je postal neizmerno popularen tekom vojne. On pravi:

— Vse kaže, da ne pozna moderno mesečarenje z divjimi idejami nikakih meja.

— Sedaj prihaja na dan A. E. Cook, ki stavljajo v dobrati in usmiljenosti svojega srca predlog, naše napravi konec bedi ljudi v skrajnih bolezin.

Cook očividno ne razume, da je celi ustroj civilizacije, kot obstaja sedaj, odvisen od doktrine svetosti in nedotakljivosti posameznega človeškega življenja.

— Vsaka stvar, naperjena proti temu, je naperjena proti bistvenim temeljem civilizacije. Že sedaj zreno lahko s strahom na polnomoci zdravnikov in na odgovornosti, izvirajoče iz tega.

— Ce bi jim naložili še to izvanredno odgovornost, kdo bi se hotel ostati ali postati zdravnik? Kdo bi še hotel živeti vspršo možnosti takega tiranstva in njega zlorabe, ki bi visela nad njegovim glavo kot moč.

— Vsakdo, ki je obiskal bolnico stalne ob smrtni postelji obeh, kajih odbod iz tega življenja spremjam najhujša agonija, mora simpatizirati z duhom usmiljenosti, nežnosti in človekoljubnosti, ki tiči za predlogom Mr. Cooka.

— V tem življenju pa se pogosto zgodi, da zapademo znoto ter smo usmiljeni tako, da smo konečno neizmerno kruti.

— Vsaka odredba, ki bo zadala udarec svetosti človeškega življenja, bo imela konec konca za posledico krutost mesta usmiljenosti.

— Dovoljivo je, če so telesne bolezine v resnicu najbolj strašne boleznine, da boste dovolili ljudem, da napravijo konec telesnim boleznim s pomočjo smrti, ni nobenega logičnega vzroka, zakaj bi jim ne dovolili storiti isto v slučaju duševnih boleznin.

— Pozanal sem ljudi v duševnih agonijah in mukah, ki bi v očeh usmiljenega človeka povsem opravile, če bi jim napravili konec s smrtno.

— Z vami sem, Mr. Cook, v svojem srcu, a moja glava mi pravi: — Ne. — Kaj takega ni mogoče uveljaviti in take odgovornosti ni mogoče napraviti nobenem človeku ali skupini ljudi, ne da bi se s tem otvorilo možnost najbolj strašnih vrst tiranstva. Dolgo, dolgo bomo morali premišljati, predno bomo podpisali to ali katerokoli odredbo, ki stavljajo konec na isto stopnjo z živalmi.

Baron Ungern živ.

"Novje Vremja" prinaša vest, da je znani baron Ungern-Sternberg, o katerem so poročali sovjetski časopisi, da je bil lansketo leta 1915. v Novem - Nikolajevskem ustreljen, že vedno živ. Baje se mu je posrečilo zamenjati priimek s svojim pomočnikom, ki je bil obsojen na smrt in pred kaznijo priznal, da on je baron Ungern. Pravilno baron se je oženil z neko kitajsko princezino in je te dni postal pismo svojim sorodnikom.

— ZENITNA PONUDBA.

Srednje starosti Slovence se želi tem potom seznaniti s poštenim slovenskim dekletem v svetu ženitve. Jaz sem izmenje delavec, imam torej sigurno delo in tudi premoženje. Ako katero veseli zakonsko življenje, se ji sedaj nuditi prilika isto tudi vresničeti. Opozorja se pa, da se opusti vsaka šala; le resne ponudbe; opremljene s sliko, se bodo upoštevale. Najstrožja tajnost zajamčena. Morabit ponudba naj se blagovoljni nasloviti na: Šrečna bodočnost, e. Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Jugoslavia irredenta.

Metode fašizma.

Iz Gorice poročajo: Pri nas je zadel fašizem dvigati svoje glavo. Kakor je nesramen, tako je postal v svojem postopanju tudi smučen.

Kakor je nesramen, tako je postal

glavju dvigajočega se fašizma, ki pelje v katastrofo.

Med fašisti in komunisti.

Na lesni skladisču pod Škedlarjem je zavaden, če bi ne bišo njeni je prile do hudega sporekamnega gremkosti primesane tež za rudi dela med tamošnjimi deli. Karkoli se zgodi, so krivi laveci fašistovce in komunistične Slovene. No, to bi še ne bilo čud. Stranke. Duhove se ob pravem času, če obdobju Slovene s poškodami pomiril kraljevi stražniki. En dojemanju spomenika ali zastave in fašist je bil aretiran. Pri njem so kaj podobnega, dasi to tudi ni umasi en samakres in dva bodala, mestu, dokler ne dokaže preiskava, kdo je dotično dejanje izvršil.

Zgodilo pa se tudi čisto drugačen. Elektricist Ivan Burle je padel slučaju, ki smo ga imeli ravno te pri delu v nekem skladisču v Trstu v Štandrežu pri Gorici. Neki sta z laste. Pri tem si je močno kamijon je šel iz Gorice proti Miru. pretrpel možgane. Z avtomobilom na cesti, na mostu, ki spada še so ga odpeljeli v bolnišnico.

Aretacija dveh vinskih bratcev.

V Trstu sta bila ob pozni nočni urri arretirana dva vinska bratci. Josip Batičev in Francesso Caligari. V pisanosti sta razgrajala po mestu in zmerjala kraljeve stražnike.

ZGLASI NAJ SE

JANEZ PERUŠEK, doma iz Kotarja, fara Velike Lašče, Jugoslavija, v ureduvstvu Glasa Naroda, kjer je za njega pisno iz starega kraja od svake Matevža Žnidarske in je velike važnosti.

VABLO.

New York, N. Y.

Tem potom se vladino vabi vse posamezne občine. Župan 5000 lir, da se izognе posledje. Župan je dejal, da sklice se, rejake in rojakinje v New Yorku. Ta je res dobropla 3000 lir in jih je županstvo tudi plačalo. Izvenir je katero priredi pveško in dramatično društvo "Domovina" v nedeljo 12. novembra v dvorani na 62 St. Mark's Place v New Yorku. Začetek točno ob 5. popoldne. Ker je način igre ena najlepših, kar jih nudi slovenski oder, zato je vabimo vse rojake in rojakinje, naj niko ne izostane biti načinov pri tej predstavi. Po igri prosta zabava. Za okreplila bo strrelj. Odbor. (3x 16,8-11)

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.
Naročnikom Glasa Naroda v državi Illinois naznjamamo, da jih bo obiskal naš zastopnik

Mr. JOHN FABIAN,

kateri je pooblaščen nabirati načrte za naš list, zatorej prosimo rojake, da mu bodo kolikor mogoče naklonjeni.

Slovenie Publishing Co.

Ako želite dobiti

Sorodnike ali znance iz stare domovine,
pišite nam prej za pojasnila, ker število priseljencev je omejeno.

FRANK SAKSER STATE BANK,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

MOSKI! Zaščitite se
(Sanitary Kit)
Franklin Preparation
Tuba 50c (1/2 oz.)
Katar & Mehurja
Vselekarorjali San-Y-Kit Co
92 Beekman St., New York

To je samo par ilustracij k po-

3341 IZTISOV je bilo prodanih z današnjem dnem.

Zavedajoč se izborne kakovosti izbrane vsebine Slovenskega-Amerikanskega Koledarja smo letos tiskali 2000 iztisov več kot prejšnje leto.

K bogati vsebini koledarja so prispevali:
A. J. Terbovec, dr. Grahek, M. Pogorelc,
F. Oklašen in drugi.

Večji in boljši koledar za isto ceno kot lansko leto.

Cena za Ameriko in Jugoslavijo

40c

SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt Street. New York

KAPITAN BLOOD

NJEGOVA ODISEJA.

Spisal Rafael Sabatini.

Za "Glas Naroda" prevel G. P.

42

(Nadaljevanje.)

Vse je bilo tako strašno sijajno, tako pristno herojsko in takto privlačno, da je vrgla na stran vse svoje pomisileke ter se kot opita udala njegovemu nežemu objemu. On jo je dvignil in z bremenom, ki ga ni težilo, je odšel zmagovalno, sredi navdušenih krovov njegovih ljudi, na krov svoje lastne ladje.

Njen nepremišljeni brat bi najbrž skvaril ta romantični prizor, če bi ne bilo pazljivega Cahusaca, ki ga je takoj vzel v roke ter zvezal kot kokoš.

Medtem ko je kapitan vzduhal v kabini z gospodično, se je pečal Cahusac z vojnimi plenom. Nizozemska posadka je dobila povelje, naj se spravi v dolgi čoln ter ide k vragu. Ker jih je bilo manj kot trideset, jih je čoln lahko sprejal, čeprav je bil precej prepuno. Nato si je Cahusac ogledal tovor, postavil par mož na krov holandske ladje ter jih dal ukaz, naj sledijo La Foudre, ki se je obrnila v južno smer, proti Leeward otočju.

Cahusac pa bil skrajno slabe volje. Hiziko, kateremu so se izpostavili s tem, da so zajeli holandsko ladjo ter storili nasilje članom družine governerja na Tortugi, ni bil v nobenem razmerju z vrednostjo plena. To je tudi mrko povedal Levasseurju.

— Ohranite lepo to svoje mnenje zase, — mu je rekel kapitan.

Nikarte misliti, da sem človek, ki utika svojo glavo v zanjko ne da bi vedel, kako jo bo zopet umaknil. Governerju na Tortugi bom poslal ponudbo s pogoji, katere bo prisiljen sprejeti. Obrnite ladje proti Virgen Magra. Tam pojedemo na kopno in od tam bomo uredili vse stvari. Povejte jim tudi, naj privedejo onega mlečnega Ogerona v kabino.

Levasseur se je vrnil k svoji oboževani dekllici.

Tjakaj so kmalu tudi privedli brata gospodične. Kapitan se je dvignil, da ga sprejme in isto je storila tudi gospodična.

— Zakaj to? — je vprašala Levasseurja ter pokazala na vkljeni roki svojega brata.

— Obžalujem, — je rekel. — Rad bi napravil temu konec. Gospod d'Orgeron naj mi da svojo besedo . . .

— Jaz vam ne dam ničesar, — je vzrohnel mladič, kateremu ni manjkalo poguma.

— Vidite, — je rekel Levasseur ter skomignil z rameni. Teden pa se je obrnila gospodična proti svojemu bratu.

— Henri, to je bedasto. Ti se ne obnašaš kot moj priatelj. Ti . . .

— Mala bedakinja, — ji je odvrnil brat. Izraz "mala" ni bil posebno na mestu, kajti gospodična je bila dosti večja kot pa njen brat. — Mala bedakinja, ali misliš, da bi nastopal kot tvoj priatelj, če bi sklepali dogovore s tem prokletim piratom?

— Le polagoma, moj mladi petelinček, — se je snejal Levasseur, a ta njegov smeh ni bil prijeten.

— Ali ne spoznaš svoje zlokobne bedastoče v škodi, katero je že napravila? Življenja so bila izgubljena, ljudje so umrli, da je mogla ta zver priti do tebe. Ali še sedaj ne vidiš, kje se nahajaš, — v oblasti te zveri, tega psa, rojenega v svinjaku ter vzgojenega v tatvinah in umorih?

Rekel bi bil še več, da ga ni udaril Levasseur po ustih. Kot vidite ni slišal Levasseur rad resnice gleda sebe, kot pač vsak drugi človek.

Gospodična je zatrla krik, ko se je mladi mož opotekel nazaj pod udarecm. Pri tem je zadel ob steno, na katero se je naslonil s kravicevimi ustmi. Pogum pa mu raditega ni vpadel in pošasten smeh se je pojavil na njegovem licu, ko so njegove oči iskale oči sestre.

— Vidiš, — je rekel enostavno, — udaril je človeka, kojega roki sta zvezani.

Te priproste besede, a več kot besede, izraz neizmernega zančevanja, ki je tičal v njih, je vzbudil strast, ki ni nikdar globoko počival v Levasseuru.

— In kaj bi napravil, smrkavec, če bi ne imel zvezanih rok? — Prijel je svojega jetnika, za prsi ter ga pričel tresti. — Odgovori mi! Odgovori mi, kaj bi napravil? Ha; Ti prazni mehur, ti . . . Nato se je vsula celo toča besed, katerih gospodična ni razumela, čeprav je vedela, da ne pomenjajo nič lepega.

Na smrt bleda je stala poleg mize v kabini ter prosila Levasseurja, naj odneha. Da ji ugodi, je odprl vrata ter vrgel njenega brata ven.

— Spravite te smeti pod krov, dokler ne dam nadaljnih ukazov, — je zatulil ter zaloputnil vrata za seboj.

Nato se je pomiril ter se obrnil proti dekllici s posečim smehom krka ustne. Noben smeh pa mu ni odgovarjal z njenega mirnega, strogega lica.

Spoznala je prav naravo svojega ljubljenega junaka in razgrnil se je pred njo prizor, ki je bilagnusen in obenem strašen. Spomnila se je brutalnega umora nizozemskega kapitana ter naenkrat spoznala, da je bilo do pičice resnično vse, kar je rekel ravnokar njen brat o tem človeku. Strah, ki se je že izpreminjal v paniku, je bil začrtan v njeno lice, ko je stala tam ter se opiral na nizo.

— Kaj, srček, kaj je to? — Levasseur se ji je približal. Ona se mu je umaknila kot ob pogledu na stupeno kačo. Na njegovem obrazu je ležal smehljaj, in njegove oči so blesteli v ognju, ki je prignal njen sreč prav v goltance.

Ujet jo je, ko je dospela do skrajnih meja kabine, jo objel s svojimi dolgimi roktami ter potegnil k sebi.

— Ne, ne, — je prosila.

— Da, da, — se ji je smejal in ta njegov porogljivi smeh je bila najbolj strašna stvar. Pritisnil jo je k sebi na brutalen način, namenoma, ker se mu je upirala ter jo pričel poljubljati, ko se je zvijala v njegovem oprijuem.

Ko je medtem naraščala njegova strast, je postal jezen ter strgal raz sebe zadnji ostanek maske junaka, ki ga je še nosil na svojem obrazu.

— Mala bedakinja, ali nisi čula svojega brata reči, da si v moji oblasti? Zapomni si to in zapomni si tudi, da si prišla iz svoje lastne proste volje. Jaz nisem človek, s katerim bi se moglaigrati ženska brez kazni. Bodil torej pametna, dekllica moja, ter sprejmi, kar si si sama nakopala.

Popoljbil jo je zopet skoro zaničljivo ter jo pahnil od sebe.

— Nikakega kričanja, — je rekel. — Drugače ti bo žal,

General Šnejdarek

o češki armadi.

Iz informativnega razgovora generala Šnejdareka z urednikom lista "Slovenska Politika" posnameamo sledete zanimive podatke o češki armadi, ki je imela tri dni prve manevre v večjem obsegu: General Šnejdarek priznava, da je uspeh manevrov prekosil vsako pričakovanje. Tekom manevrov ni nikdar omejena na gotov čas v jeseni, temveč trajala celo leto, celo leta, v vsakem času in na vsem ozemlju. Na izbranem terenu na jesen izgleda to popolnoma drugač kot v resnicu ko pride v vojnem času armada na neznan teren. Francija, Anglija in Nemčija imajo za manevre poseben teren, ki je dolčen edinole za vojsko namene in kjer lahko vojska manevrica s puškami in topovi in strelja z ostrimi naboji celo leto. General misli, da bi se isto lahko doseglo tudi na Češkem in upa, da bodo merodajni krogci, ki so zainteresirani na čim večji sposobnosti češke armade, rešili povoljno tudi to vprašanje.

Končno je general Šnejdarek z radostjo konstatiral, kako je priljubljena armada pri ljudstvu. Armada je bila povsod prisreno sprejeta ne samo med češkim ljudstvom, temveč tudi pri drugih narodnostih. To je radostna pojava, ki pa ima tudi svoj politični pomen. Ljudstvo začenja razumevati moč češke vlade, ki stoji na strazi varnosti mlade demokratične države. Kajti če je v nevarnosti država, so v nevarnosti vsemi prebivalci ne glede na politično prepirčanje. Dobra administracija in dobra armada sta dva najvažnejša faktorja, ki sta temelj razvoja in bodočnosti vseh država.

Manevri pohote in topništvo so dokazali, da češka armada odgovarja vsem zahtevam moderne vojaške tehnike. Temelj manevrov so bile izkušnje, pridobljene v evropski vojni, ki so povzdrigline sposobnost češke armade. Tako izvurjene armade ne more presenetiti napad niti najzadržljivejšega sovražnika. Prava ideja demokratične armade je ravno v tem, da njena izvežbanost ne stremi k militarizmu po vzoru nemškega, tem več k navadni izvežbanosti obramne armade, brez katere ne more biti nobena država.

Aviatika je na manevrih dokazala, da ima armada v njej zvestega in neobhodnega zaveznika, brez katerega ne more biti današnja armada. Aviatika ni dobila niti ene naloge, ki bi je bila izvršila gladko in izven vsakega pričakovanja. Jasno je, da aviatika čaka bodočnost, zato pa je treba skrbeti pred vsem za uspeh aviatike v armadi.

Tudi tehnične čete so dosegle lepe uspehe. Pijonirski polki in radiotelegrafni odredi so dosegli s svojo marljivostjo in izurenostjo, da ni bilo nobene zaprake v skupnem vodstvu, da so mnogi izrazili željo ostati pri vojakih, kjer jim je bolje nego doma. Škof Antonija ni smatral, da v Ljubljani in v Zagrebu, toda znesek za posameznega odraslega potnika ne sme presegati \$240.

V Italiji in zasedenem ozemljju pa lahko izplačamo brez izjemne vaskemu poljubne zneske v ameriških dolarjih.

Ako kaj ne razumete, pišite nam, da Vam pojasnimo.

Frank Sakser State Bank,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

RAVNOKAR JE IZŠLA

ROYAL MAIL

NARAVNOST V
CHERBOURG — HAMBURG

Velik, moderen parnik na tri viake.

"ORDUNA" odplije 25. nov.

To bo izborna vožnja za one, ki boče biti par tednov pred Božičem v starci domovini. Vse zaprite, private kabine.

ROYAL MAIL STEAM PACKET COMPANY
26 BROADWAY NEW YORK
all pa pri lokalnih agentih.

"Vinarije" dve osebi, skrbno za

viti in nenavadno obsežni. Ko sta zagledala stražnika, sta čudna ponovnjača začela bežati, vendar ju je stražnik dohitel in artiler. Nosila sta v posodah 18 litrov vina. Eden taret je bil, kaor poroča časnik: "Tabor", socialnodemokratični občinski odbornik pruske občine, po imenu Kaisersberger, bivši uslužbenec "Vinarije".

IZLET JUGOSLOVANOV V DO-MOVINO.

Velika skupina Jugoslovanov je izbrala za svoj izlet v domovino krasen parnik Seythia, ki je last Cunard vrte. Parnik odplije dne 25. novembra iz New Yorka. Izletniki bodo ostali v domovini čez božične praznike ter se bodo skoraj vse vrnili v Zdravje države. Mr G. I. Kampotič, član češkega urada Cunard vrte, bo spremljal izletnike. Njegova dolgoletna izkušnja na tem polju je porok, da bo izlet uspešen. Vsi Jugoslovani, ki bodo odpotovali na "Seythiji", se bodo smatrali za člane izleta.

Za bolezni in bolečine

PAIN-EXPELLER

Tovarska znamka reg. v pat. ur. Zdr. dz.

Prijatelj v Potrebi

Vaši sorodniki, prijatelji in znanci v starem kraju

kupijo vožnji listek za pot v Ameriko najugodnejše z ameriškimi dolarji. Proti predložitvi potrebnega potnega lista za v Ameriko mi lahko izplačamo ameriški denar v uradu Jadranse banke v Ljubljani in v Zagrebu, toda znesek za posameznega odraslega potnika ne sme presegati \$240.

V Italiji in zasedenem ozemljju pa lahko izplačamo brez izjemne vaskemu poljubne zneske v ameriških dolarjih.

Ako kaj ne razumete, pišite nam, da Vam pojasnimo.

Frank Sakser State Bank,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

NAJVEČJA ARABSKA SANJSKA KNJIGA

Najnovejša ilustrovana izdaja

Vsebuje 308 strani.

Cena s poštino \$2.—

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 Cortlandt Street,

New York City, N. Y.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA".

Slovenic Publishing Co.

Kretanje parnikov - Shipping News

9 novembra:	Seydlitz, Bremen.
11 novembra:	Homeric, Cherbourg; Argentina, Trst.
14. novembra:	Aquitania, Cherbourg.
15. novembra:	Antonia, Cherbourg.
16. novembra:	Roussillon, Havre.
18. novembra:	Antonia, Cherbourg.
21. novembra:	Berengaria, Cherbourg.
22. novembra:	Hannover, Bremen.
25. novembra:	Georg Washington, Bremen.
28. novembra:	Mauretania, Cherbourg.
29. novembra:	Saxonia, Cherbourg in Hamburg.
2 decembra:	La Savoie, Havre; Noordam, Boulogne.
3 decembra:	Antonia, Cherbourg in Hamburg.
4 decembra:	Roussillon, Havre.
5 decembra:	Taormina, Genoa.
6 decembra:	President Wilson, Trst.
7 decembra:	Yorck, Bremen.
8 decembra:	Tuscany, Dubrovnik in Trst.
9 decembra:	Homeric